

RAADSINFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W
VOOR de Raad
CC
DATUM 6 juni 2018
ONDERWERP Vastelling Duurzaam Inkoopbeleid

Geachte raad,

Eind 2017 is het Inkoop- en aanbestedingsbeleid vastgesteld. Ter uitwerking van dit beleid heeft het college op 22 mei jl. de notitie *MVI: Duurzaam Inkopen* vastgesteld.

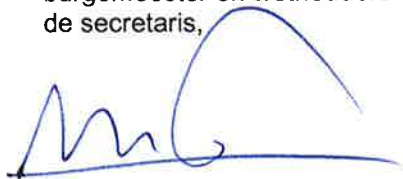
De in de notitie opgenomen doelstelling om geheel duurzaam in te kopen is afkomstig uit het *Programmaplan duurzaamheid 2018-2021*. Deze doelstelling sluit aan bij de ambitie om een duurzame gemeente te worden.

Het college vindt het belangrijk dat de implementatie van het beleid goed gebeurt. Om die reden wordt rekening gehouden met een implementatieperiode; 2018 en 2019 worden dan ook gezien als pilotperiode. De betreffende trajecten worden gemonitord en geëvalueerd. De notitie, waarin wij onze uitgangspunten en werkwijze hebben beschreven, treft u in de bijlage aan.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Bijlagen RIB: **Notitie MVI: Duurzaam Inkopen**

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,
de secretaris,

mw. mr. M. Plantinga

de burgemeester,

mr. R.S. Cazemier

Notitie MVI: Duurzaam Inkopen

Nadere uitwerking van het Inkoop-en
aanbestedingsbeleid, vastgesteld door het
college d.d. 5 december 2017

4 april 2018

Status: Concept

Opsteller: Timo Linting

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Ambities	2
3. Instrumenten	2
Milieueffectanalyse	3
Minimumeisen	3
Gunningscriteria	3
Functioneel aanbesteden	3
Total Cost of Ownership (TCO)	3
4. Implementatieplan	4
5. Organisatorische borging	4
6. Urenbesteding	6

1. Inleiding

In dit document staat beschreven hoe de gemeente Krimpenerwaard duurzaamheid, na een implementatiefase, structureel betreft in haar inkoop- en aanbestedingstrajecten. Een omslag naar een geheel duurzame inkoop is niet van vandaag op morgen gemaakt, maar vraagt om een actieve lerende houding van de organisatie.

De duurzaamheidsambities- en instrumenten zijn onderdeel van de bredere insteek van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) en zijn onderdeel van het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid Krimpenerwaard (IAB). Opgemerkt dient te worden dat bij deze criteria expliciet gekeken wordt naar milieueffecten. Andere aspecten van maatschappelijk verantwoord inkopen, zoals SROI en MKB-gericht inkopen vallen niet onder de reikwijdte van dit document en zijn o.a. in het AIB en de SROI-notitie verankerd.

2. Ambities

In het programma duurzaamheid stelt de gemeente zich de ambitie om in 2020 geheel duurzaam in te kopen. Om deze ambitie te bereiken dient een vertaling gemaakt te worden naar concrete instrumenten. Eveneens dienen de verantwoordelijkheden duidelijk te zijn en bij de juiste personen te liggen.

De gemeente voelt zich medeverantwoordelijk voor het doorgeven van een levensvatbare aarde aan toekomstige generaties. Het voorliggend document is dan ook geschreven met het doel negatieve milieueffecten tegen te gaan en een bijdrage te leveren aan een toekomstbestendige wereld.

Om deze ambitie te bereiken wordt bij elke aanbesteding specifiek gekeken hoe negatieve milieueffecten tegengegaan kunnen worden. Hiermee sluit het inkoopbeleid aan op het programma duurzaamheid en ligt de focus op het tegengaan van schadelijk emissies zoals CO₂ en het onnodig gebruik van (nieuwe) grondstoffen. Waar mogelijk kopen de gemeente producten in waarbij zo veel mogelijk hernieuwbare en hergebruikte (circulaire) en duurzame materialen (biobased) zijn gebruikt.

3. Instrumenten

Om de bovengenoemde ambities concreet te maken zijn instrumenten nodig. In deze paragraaf wordt ingegaan op deze concrete instrumenten.

Lokale overheden en de Rijksoverheid zijn al lange tijd bezig met duurzaam en toekomstbestendig inkopen, waardoor er veel literatuur en best-practices op dit gebied beschikbaar zijn. De gemeente hoeft het wiel dus niet opnieuw uit te vinden. Vanuit de Rijksoverheid wordt ondersteuning en advisering aangeboden door het Expertisecentrum Aanbesteden PIANOo. Deze partij heeft veel ervaring en expertise op het gebied van maatschappelijk verantwoord inkopen en duurzaam inkopen bij (lokale) overheden. PIANOo stelt clusterspecifieke en gedetailleerde informatie per productgroep beschikbaar in haar zogenoemde milieucriteriadocumenten. In onderstaande tekst wordt beschreven hoe de gemeente gebruikt maakt van deze documenten.

Milieueffectanalyse

Alvorens een inkoop- of aanbestedingstraject aanvangt, wordt gekeken naar de milieu-impact. Dit betekent dat wordt geanalyseerd in welke mate de levering/dienst/werk (negatieve) invloed heeft op het milieu en of de gemeente de mogelijkheid heeft deze negatieve impact tegen aanvaardbare kosten te niet te doen. Aan de hand van deze analyse wordt besloten welk gewicht de eventuele gunningscriteria krijgen. De milieucriteriadocumenten van PIANOo zijn hier de leidraad. (Zie implementatieplan voor de fasering naar 100% duurzaam inkopen).

Minimumeisen

Een belangrijk onderdeel van de milieucriteriadocumenten zijn de minimumeisen per product. Dit zijn standardeisen waar een inschrijving minimaal aan moet voldoen, wil zij in aanmerking komen voor een gunning. Bij alle inkopen worden ten minste de minimale voorwaarden voor duurzaamheid, zoals gepubliceerd door PIANOo, aangehouden.

Voorbeeld: minimumeis drankautomaten

In het document 'Milieucriteria voor het maatschappelijk verantwoord inkopen van Automaten' (PIANOo, 2017) wordt het gebruik van biobased bekers en energiezuinige automaten (Label A) als minimumeis gesteld. Wanneer deze eisen worden meegenomen in de offerteaanvraag, en de inschrijver voldoet niet aan deze eisen dan wordt de betreffende offerte niet meegenomen in de beoordeling.

Voorbeeld: gunningscriteria drankautomaten

In het milieucriteriadocument staan eveneens suggesties voor gunningscriteria. Zo is het een optie om 'ontwerp gericht op toekomstig gebruik' mee te nemen. Dit betekent dat de inschrijving hoger gewaardeerd wordt, naarmate de gebruikte materialen in automaten aan het eind van hun levensfase gerecycled kunnen worden.

Gunningscriteria

Wanneer een aanbesteding wordt uitgezet, kunnen naast minimumeisen, eveneens gunningscriteria worden toegepast. Door aan deze criteria te voldoen wordt de inschrijving hoger beoordeeld, waardoor deze meer kans heeft om de opdracht gegund te krijgen. Per aanbesteding zal gekeken worden naar welke gunningscriteria relevant zijn voor het betreffende product/werk/dienst. De milieucriteriadocumenten van PIANOo geven hier een goed handvat. Alvorens eigen criteria op te stellen worden deze documenten erbij gepakt.

Functioneel aanbesteden

Om de innovatiekracht van de markt aan te spreken wordt, wanneer een opdracht zich hier voor leent, functioneel gespecificeerd. Dit is een manier van aanbesteden waarin helder de eisen beschreven worden waaraan een product, dienst of werk moet voldoen, zonder dat deze beperkt worden door technische eisen.

Voorbeeld: functioneel aanbesteden fietspad

Bij de aanbesteding van een fietspad wordt de functionele eis gesteld dat deze tenminste 500 fietsen per uur moeten kunnen verwerken. In een technische specificatie had de eis kunnen zijn dat dit fietspad ten minste 2,50 breed dient te zijn. Daarnaast wordt niet alleen naar de laagste prijs gekeken voor de aanleg, maar eveneens naar de kosten over de jaren heen voor onderhoud (TCO).

Total Cost of Ownership (TCO)

Bij het inkopen wordt gekeken naar de totale kosten van de levensduur van het product (TCO-benadering). Producten met een lange levensduur genieten de voorkeur.

Voorbeeld: Milieueffect, minimumeisen en gunningscriteria aanleg weg

Bij de herinrichting van een wijk is de gemeente voornemens een weg te vervangen. Bij de aanbesteding van dit werk wordt in het kader van duurzaamheid gekeken naar de belangrijkste milieueffecten die dit met zich meebrengt. Het betreffende milieucriteriadocument van PIANOo laat zien dat de belangrijkste milieueffecten voort komen uit het gebruik van materialen en grondstoffen. Besloten wordt om als minimumeis te stellen dat de vrijgekomen (afval)stoffen gescheiden afgevoerd en verwerkt dienen te worden. Als gunningscriteria wordt 'grondbalans' opgenomen, wat betekent dat naar mate een hoger aandeel grond vrijkomend uit het werk binnen het werk wordt ingezet, de aanbesteding hoger gewaardeerd wordt. Omdat de gemeente niet alleen kijkt naar de laagste prijs voor de aanleg, maar naar de gehele levenscyclus (TCO) gaat de voorkeur uit naar een weg met een langere levensduur. Hier wordt eveneens rekening mee gehouden in de contractbepalingen.

4. Implementatieplan

Een geheel duurzame inkoop is niet van vandaag op morgen geregeld. Zeker met het oog op de decentraal georganiseerde inkoop moet rekening gehouden worden met een leertijd voor de organisatie. Met deze reden is de implementatie van het beleid opgedeeld in drie fasen, waarvan de eerste fase met de vaststelling van deze notitie is afgerond.

Fase 1: Opstart

Vaststelling Notitie MVI: Duurzaam Inkopen door college.

Fase 2: Ervaring opdoen in de uitvoer, fasering en evaluatie

Na vaststelling van voorliggende notitie worden startbijeenkomsten georganiseerd voor de inkopers waarin, naast de verschillen tussen het voormalige en nieuwe inkoopbeleid, de inkoopambities- en instrumenten van duurzaamheid toegelicht worden. Deze presentaties zullen worden gecombineerd met het SROI-inkoopbeleid. De in deze notitie opgestelde ambities en instrumenten worden toegelicht, verantwoordelijkheden verdeeld en relevante inkooptrajecten geïnventariseerd. Eveneens worden bestaande documenten geïnventariseerd op duurzaamheid; denk hierbij aan het civieltechnisch handboek en standaardbestekken. Omdat het waarschijnlijk is dat niet alle inkoop- en aanbestedingstrajecten in het aankomende jaar aan bod komen, wordt aan de hand van deze bijeenkomsten een lijst opgesteld met de belangrijkste aanbestedingen.

Door de ervaring die in het aankomende jaar wordt opgedaan, kennen de inkopers de knelpunten en kansen van het duurzaam inkopen. De betreffende trajecten worden gemonitord, evenals de ervaringen. Deze informatie wordt begin 2019 opgenomen in een evaluatiedocument.

Fase 3: Beleid aanvullen en actualiseren

Na vaststelling van de geactualiseerde notitie, blijft het belangrijk om de trajecten te monitoren, zodoende te weten welke mogelijkheden er op het gebied van duurzaam aanbesteden bestaan en om adequaat op de markt te blijven reageren. Jaarlijks worden de duurzame inkopen aan het college gerapporteerd.

5. Organisatorische borging

Om een degelijk beleid te voeren is het belangrijk dat de verantwoordelijkheden bij de juiste medewerkers liggen. In onderstaande tabel zijn de rollen verbonden aan de verantwoordelijkheden. De verantwoordelijk milieubeleidsmedewerker (met als achtervang de programmamanager duurzaamheid) wordt vanaf de beginfase van een inkooptraject betrokken bij de milieuanalyse, en kijkt mee met het opstellen van de minimumeisen en gunningscriteria. Eventueel kan, bij complexe aanbestedingen, ondersteuning en expertise ingewonnen worden bij een externe partij. In onderstaand schema zijn de verantwoordelijkheden samengevat.

Rollen	Verantwoordelijkheid	Opmerkingen
Inkoper	- Betreft medewerker milieu - Maakt gebruik van de milieucriteriadocumenten van PIANOo - Verzamelt data en ervaringen voor de evaluatie	Per afdeling wordt één specialist inkoper duurzaamheid aangesteld.
Beleidsmedewerker Milieu	- Organisatie startbijeenkomst - Beschikbaar voor vragen en advies - Evaluatie beleid eind 2018 - Rapportage voortgang aan college	De beleidsmedewerker zal bij aanvang actief betrokken zijn bij de aanbestedingen ter advisering. Naarmate de inkopers meer kennis vergaren, zal hij zich meer naar de achtergrond bewegen, maar wel de vinger aan de pols houden en beschikbaar zijn voor vragen.
Programmamanager Duurzaamheid	Back-up van beleidsmedewerker Milieu	
Inkoopadviseur	Advies bij inkoop, verbinding inkoop en aanverwante onderwerpen, toetsing inkoop/inkoopkalender	
Extern deskundige	Ondersteunen bij complexe aanbesteding	

6. Urenbesteding

Inzet van ambtelijke capaciteit is belangrijk voor het slagen van dit project. Echter, omdat de ambtelijke inzet lastig is in te schatten, wordt voorgesteld de ureninzet in 2018 binnen de formatie op te vangen. Binnen de huidige formatie kan de uitvoering van het Programmaplan Duurzaamheid (zoals door uw college vastgesteld) en de inzet vanwege het duurzaam inkopen worden opgevangen. Nieuwe initiatieven (bijvoorbeeld uit ambities nieuwe coalitie/ college) kunnen dan niet binnen de formatie kunnen worden opgevangen. Bij de evaluatie (na één jaar) wordt ook de ureninzet geëvalueerd.

